

постъта презъ 1678 г. голѣмия и самоотверженъ дубровнишки дипломатъ Николо Бона, който билъ хвърленъ въ затвора следъ неуспѣшнитѣ преговори съ турцитѣ. Отъ тази крепостъ Николо Бона изпратилъ последнитѣ си подробни доклади до републиката¹⁾.

Презъ последнитѣ години на дубровнишката търговия въ българскитѣ земи все още сж били останали по нѣколцина дубровчани въ Силистра. Въ една релация отъ 1685 г. на Антонъ Стефановъ, никополски епископъ отъ католишката пропаганда се казва, че въ Добруджа и специално въ Силистра, Варна и др. имало тукъ-таме по нѣкой и други дубровнишки търговецъ²⁾.

Следъ чипровското възстание настѣпилъ бързъ край на дубровнишката търговия и въ Силистра. Последнитѣ сведения за дубровнишката търговия въ този градъ сж отъ 1688 г. Въ едни аварийни смѣтки, споменати и по-горе, се говори за изпратени кожи отъ Силистра презъ Цариградъ за Дубровникъ. Нѣкой си Antonio Marinizza colenda habitante in Silistria absente, изнесълъ кожи за 1000 пиастра³⁾.

Последнитѣ дубровчани отъ Силистра се изселили въ Русе, гдето още нѣколко 10-ки години на редъ една компактна маса дубровнишки търговци е продължила сжществуването си.

6. Русе.

Русе, или Русчукъ е единъ отъ онѣзи градове въ българскитѣ земи, който изникналъ като градъ следъ заселването на полуострова отъ турцитѣ. Въ времето, когато София, Никополъ, Провадия, Силистра, Видинъ и други градове били вече оживени търговски центрове, едва тогава се е създавалъ града Русе. Съ това се обяснява сравнително по-късното засѣдане на дубровнишката колония въ този градъ. Дубровчанитѣ не закъснѣвали да се заселятъ повсѣде, гдето намирали голѣма материална изгода. Изглежда, че едва отъ началото на 16 в. гр. Русе се изгражда като крайдунавска стратегична крепостъ и, като такава, продължава да се споменава десетки години подъ редъ. Русенската крепостъ е била отбелязана въ списъка на крайдунавскитѣ крепости при сключване на мира между турцитѣ и унгарцитѣ презъ 1503 г. Следъ това почти цѣлъ вѣкъ града не се споменава никжде. Въ животописа на Св. Георги Кратовски е казано „близъ Русе“⁴⁾. Изглежда, че презъ това време Никополъ и Силистра сж отнимали голѣма частъ отъ търговския трафикъ по Дунава и не давали възможностъ да се издигне бързо новата крепостъ на Дунава.

За пръвъ пѣтъ търговското значение на Русе се изтъква презъ 1581 г. Отъ едно посещение на свещеника Иеронимо Арсенго до католишката пропаганда се узнава, че въ Русе имало заселени три кжщи на дубровнишки търговци, — всичко 6 души. Тѣ сж били въ търговски връзки съ Провадия, отъ кждето идвалъ и тѣхния свещеникъ единъ пѣтъ въ годината⁵⁾. Това сж първитѣ дубровчани въ града. Въ края

¹⁾ п. т.

²⁾ Ferme d'žin, ц. с. 300.

³⁾ fasc. 37 № 1784.

⁴⁾ Иречекъ, К. Пѣтувания, стр. 268.

⁵⁾ „Russi casale lontano di Provadia quattro giornate. Son(o) case tre di mercanti Ragusei, persone sei. Il cappellano di Provadia li visita ogni anno.“ Ferme d'žin, 10.